KURJER KRAKOWSKI.

D. 13 stycz. 1835. WTOREK. Pismo to kosztuje kwartalnie złp. 5 i wychodz codziennie wyjąwszy niedzielę i święta uroczyste po południu.

Zamojski krola i stany pożegnawszy, wychodzi z wojskiem na Maksymiliana a. ks. aus. 1588.

Ner 9.

W drukarni Stan: Gieszkowskiego wyszło pisemko nakładem autora Hilarego Meciszewskiego *o potrzebie zaprowadzenia banku rządowego publicznego w Krakowie.* Dostać go można w wszystkich księgarniach miejscowych. Cena gr. 20.

W dniu 16 stycznia 1835 roku o godzinie 10téj rannéj, w Krakowie w gmachu sukiennicach w drodze exekucyi sądowéj, odbędzie się publiczna licytacya, jakoto: kanapy, krzesełek komody etc; chęć licytować mających, na czas i miejsce oznaczone zaprasza się.

Kraków dnia 10 stycznia 1835 r.

Teodor Jaworski Kom. sąd.

Mości Redaktorze!

Stosownie do oświadczenia jego że przyjąć zechcesz wszystkie artykuły za i przeciw bankowi; mając zamiar w krótkości odpowiedzieć na uwagi Pana J. B. H. w szóstym N. pisma Jego w przedmiocie Bankowym poczynione, upraszam o umieszczenie tych słów kilka zawierających zdanie moje co do tego artykułu, w krótkiej i do objętosci pisma WPana zastósowanéj treści

Pocieszającą musi bydź dla każdego rzeczą, iż wychodzimy nareszcie z długiéj obojętności, w jakiéj pod względem ulepszeń dobra Publicznego poczęści dotąd zostawaliśmy i i że dobro to, stając się przedmiotem rozpraw w pismach publicznych, może sobie obiecywać dokupienia się gruntownych dla siebie zasad, przez tarcie się a przeto i wykształcenie opinii publicznej. Lecz wyznać trzeba, że jak z jednéj strony zjawisko to pocieszać nas może, tak z drugiéj nie wiele obiecuje korzyści, jeżeli piszący w przedmiotach rzeczy publicznej dotyczących nie przyniosą na pole tej walki oprócz własnego zdania (które każdego wyłącznie jest własnością) potrzebnego zapasu wiadomości mogących ich samych najprzód o fałszu tego zdania oświecić, nim go publicznemu poddadzą sądowi: lub co gorsza, jeżeli jak *Say* powiada „*dają się pawodować w swych wnioskach wszystkiem tylko nie miłością prawdy, jeżeli widokawi osobistemu poświęcają zdrowy rozum, i na przekór tego ostatniego zaprzedają papier pióro i płuca smutnemu usiłowaniu nakręcania dowodów do poparcia widoków własnych, lub do wykoślawienia i zdyskredytowania zasad mogących bydź tym widokom przeciwnemi* (1).“

W artykule Pana J. B. H. w Nr. 6 pisma WPana umieszczonym a rozbierającym kwestyą czy Bank

1) Słowa Pana Say w dziele *Cour complete de l'Economie politique* karta 88. Tom I.

w Krakowie jest potrzebny? jest tyle fałszywych i z wszelkiemi zasadami gospodarstwa krajowego sprzecznych wniosków, przebija się taka chęć uczynienia nie korzystnego wrażenia pod względem kwestyi zaprowadzenia Banku, że Autora artykułu śmiało o jedno i drugie to jest o niewiadomość i o widoki własne posądzić możemy. Ograniczając ile możności odpowiedź moją, starać się będę w krótkich słowach dotknąć głównych jego założeń: Pan J. B. H. rozbierając pytanie, czyli jest Bank w Krakowie potrzebny? nie uwiadomił nas przecie co przez instytucyą Bankową rozumie, a przeto, jak sobie wyobraża jej wpływy na dobro kraju naszego. Zdaje mi się jednak że to było konieczne bo nie można sądzić o potrzebie lub niepotrzebie jakiéj Instytucyi nie mając jasnego wyobrażenia jéj przymiotów i skutków. Zastępując go z méj strony powiem co rozumiem przez instytucyą Bankową, jak sobie wyobrażam jéj skutki i dla czego mniemam że jest u nas potrzebna.

Zgadzam się z Panem J. B. H. że rolnictwo, rękodzielnie i handel są trzy nie tyle rozdziały produkcyi ile podstawy pomyślności i dochodów krajowych; nawzajem ufam że Pan J. B. H zgodzi się zemną na to że do przedsięwzięć rolniczych handlowych i przemysłowych to jest rękodzielniczych, trzeba dwóch rzeczy jeżeli powstać, kwitnąć i rozwijać się mają; to jest trzeba kapitałow i czasu. Bez kapitału i czasu przedsięwzięcia te nie mogą bydź pomyślane, a przeto i postęp pomyślności towarzystwa i dochodu krajowego. Gdy zaś rzadko właściciele kapitału i czasu lubią mozolne przedsięwzięć podobnych zabiegi i wolą kapitał i czas martwym w ich ręku będący, oddać *w najem* to jest na procent; dla tego też przedsięwzięcia takowe widzimy po największéj części zatrudniające ludzi którzy pozbawieni tych dwóch potrzebnych instrumentów produkcyi (które zapewne Pan J. B. H. pod imieniem *czynników* rozumie) posiadają inne instrumenta jak np. ziemię lub wiadomości techniczne i dla wydobycia z swych własnych instrumentów jakiegoś dochodu, najmują u kapitalistów tych dwóch instrumentów na których im zbywa, to jest kapitału i czasu; a przez połączenie ich z swojemi wydobywają dla kapitalistów najem, dla siebie utrzymanie, dla kraju zaś dochody.

Wypada ztąd oczywiście że o ile najem czyli procent od kapitału i czasu jest nizki i zastósowany do ruchu miejscowego, o tyle przedsięwzięcia takowe z pomyślnym skutkiem istnieć mogą; a przeciwnie, o ile jest wysoki o tyle przymuszając przedsiębiercę do obracania całego dochodu na opłatę samego najmu kapitału, a czasem nawet nie wystarczając na to: nie zostawiając nadto żadnéj reszty któraby w nadgrodę usiłowań przedsiebiercy na utrzymanie jego i jakiś zapas obróconą bydź mogła, jest pewną przepowiednią ruiny i przedsiębiercy i przedsięwzięć; a nadto, odstrasza przemysł od zasiedlenia się w kraju. Czyli ten procent jest w kraju naszym wysoki lub nizki? nie wiadomie mi jest w tym względ-

dzie zdanie Pana J. B. H. ale według mego, procent ten nie już procentem ale lichwą nazwany bydź może; a gdy doświadczenie nas uczy że żadne prawa nie potrafią jej zapobiedz, bo z jednéj strony potrzeba, z drugiej zaś chęć korzyści gardzą nie raz większym rygorem; powołaniem jest Rządu obmyślеć środki mogące wpłynąć na zniżenie ceny tego najmu, a przeto na ustalenie przedsięwzięć podobnych w kraju i powiększenie dochodu własnego. Jak dotąd z pomiędzy wszystkich środków najskuteczniejszym było zaprowadzenie Banku Rządowego, to jest instytucyi któraby przez emulacyą, czyniąc sama rolnictwu, handlowi i przemysłowi zaliczenia kapitału i czasu, za cenę niższego i umiarkowanego najmu udaremniła pojedyncze dążenia korzystających z szkodą podobnych przedsięwzięć, a tym samym byt ich na ziemi krajowéj ustaliła a stając się zachętą do nowych, była zarazem przyczyną pomyślności ogółu i powiększenia dochodów krajowych

Otóż jest to co ja przez instytucyą banku rządowego rozumiem a czyby taka instytucya była w kraju naszym potrzebna? sądowi każdego dobrze myślącego i krajowi życzliwego obywatela pozostawiam. Chcieć dowodzić że Bank rządowy w tedy byłby dobrodziejstwem, gdybysmy się wszyscy dobrze mieli a zatem usługi jego nie potrzebowali tak jakto pan J. B. H dowodzi; byłoby to przypuszczać obłęd wyobrażeń i chcieć nas przekonać że w mieście w którém panuje niedostatek wody i cena jéj przez to wysoka, studnia publiczna do któréj małym przyjśdź można nakładem, byłaby w tedy dopiero dobrodziéjstwem, gdybyśmy wszyscy w zapasy wody zaopatrzeni byli. Dla tego nie rozbieram dłużéj rozumowania pana J. B:H. które tylko dowodzi, że natura pytania, którego rozbiorem się zajął obcą mu jest zupełnie.

Gdy jednak oprócz téj niewiadomości, wspomnieniej systemu *Lawa* wyświeca cele spłoszenia wyobraźni osób, rzeczy nie rozbierających; muszę panu J. B. H. oświadczyć, że zastósowanie zgubnych skutków tamtego do położenia i stanu naszego, dowodzi tylko że system *Lawa* całkiem mu nie jest znany i że ma zamiar rachując na naszą nie wiadomość straszyć nas skutkami nieznając ich przyczvny. Gdy *Law* w r. 1716 wystąpił ze swym systemem, bankructwo rządu francuzkiego chociaż jeszcze nie przyznane istniało zdawna *de facto.* System *Lawa* mający na celu konsolidacyą długu francuzkiego, który nie mógł być wypłaconym, nie był tak złym jak się panu J. B H. zdaje, ile zapóźnym a przeto bezskutecznym. Francya nie zbankrutowała w skutku systemu *Lawa*, bo bankructwo jéj w cześniejszą miało datę: a Law użyczył tylko imienia ostatniéj i koniecznéj katastrofie; tak właśnie jak lekarz późno przywołany, w którego obecności chory umiera w skutku błędów innych lekarzy; obwiniany zwykle bywa o śmierć pacienta, chociażby system jego mógł być jak najlepszy. Więeej powiem chociaż, były nawet pana

J. B. H. zadziwić miało że A. Smith i JC Saj, Frydrik Skarbek i wszyscy publicyści jedno zgodnie twierdzą że system Lawa był wyborny ale bezskuteczny dla kraju, którego finanse były w nieładzie niedopuszczającym żadnego uleczenia —

Gdy przecież rządowi naszemu nie zagraża żadne bankructwo ani konsolidować długów wcześniejszych nie mamy potrzeby, nie mogę pojąć jaki związek potrafił pan J B.H wynaleść między systemem *Lawa* a bankiem rządowym w Krakowie

Wreszcie kończę odpowiedź moję wyznaniem, że bezimienność rozpraw w rzeczach publicznych jak jest nie przyzwoitą, tak słuszną wzbudzać musi nieufność, bo niedopuszczam przypadku w którymby się zdania swego w rzeczach publicznych wstydzić wypadało, jeżeli o zdrowiu jego własne mamy przekonanie. Podpis autora na rozprawach podobnych, tym więcej jest pożądanym gdy dosyć często imie jego i stanowisko w towarzystwie wystarcza, za odpowiedź, i innych od nie potrzebnéj uwalnia pracy,

Kraków d 11 stycznia 1835 r.

Hilary Meciszewski.

Włochy. Z woli ojca świętego założono bank w Rzymie dla wzmocnienia sił wycieńczonego państwa kościelnego. — Cudzoziemcy a osobliwie Francuzi zajmują się urządzeniem tego banku i znaczne summy na to przeznaczyli, ale dotąd bank ten małe korzyści przyniosł. — Don Miguel przyciśniony potrzebą, złożył w tym banku wiele djamentów z swojéj korony, jako rękojmię zaciągnionéj pożyczki. Margrabia Toledo poseł hiszpański przybył do Rzymu z Neapolu: skutek jego poselstwa niewiadomy, czyli król Neapolitański uznał królowę hiszpańską, za którą teraz wymownie wstawia się Mina. — W Imieniny swojego monarchy rossyjski poseł w Rzymie, hrabia Guriew dał świetną ucztę, którą jego świątobliwość Papież raczył zaszczycić swoją obecnością. — Spodziewają się w Neapolu przybycia lorda Burghersh jako posła przy tym dworze. - To rozporządzenie miało nastąpić w skutek zmiany ministrów angielskich, zwlaszcza że żona wspomnionego lorda jest krewną Wellingtona i pragnie mieszkać we Włoszech.

Przybyli do Krakowa. Klugmann Sisla z P. Tepper Antoni z P. Srednicki Ludwik z P. Paprocki z P. Szuwalski A: z P. Drzewiecki Kazimierz z P. Chronowski Kanty z P. Baczyński Cypryan ob. z P. Kattner Jan z Pruss. Kattner Józef z Pr. Knotz Józef adwokat z Pr. — Roland Jan z G. Schreier Henryk z G. Liszy Stefan z G. Siekaniec Błażej z G.

Opuścili Kraków. Auerbach Mojżesz kupiec do Pruss. Helbing Jakób kup: do Pr. Horowicz Jakób do Pr Bystrzanowska Filipina ob. do Polski.

Dziś rano zimna stopni 9

W Drukarni Józefa Czecha, Nakładem Redakcyi.